

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาระบบบัญชีผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่ มีทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัย ดังนี้

1. บ้านมิ่ง แม่สา
2. บัญชีครัวเรือน
3. บัญชีต้นทุน
4. เศรษฐกิจพอเพียง
5. แนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บ้านมิ่ง แม่สา

“มิ่งแม่สา” เป็นพื้นที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชตั้งแต่ครั้งเสด็จพระราชดำเนินบนดอย จนถึงการเกิดขึ้นของมูลนิธิโครงการหลวง พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อ “มิ่งแม่สา” จนมีความเจริญในด้านต่าง ๆ ทั้ง การศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ก่อให้เกิดพื้นที่สีเขียวแห่งความอุดมสมบูรณ์ ไม่ทำลายป่า ร่วมกันดูแลรักษาสายน้ำและสิ่งแวดล้อม แต่ที่สำคัญที่สุด คือ มิตรไมตรีอันอบอุ่นจริงใจระหว่างคนในพื้นที่กับคนพื้นราบ (องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแยง, 2560)

ชนเผ่ามิ่งบ้านแม่สา มีวิถีชีวิต ความเชื่อ และ จิตวิญญาณที่เข้มข้น วัฒนธรรมประจำเผ่ามิ่ง เช่น การเขียนลายผ้า ได้รับการยกย่องเป็นอย่างมากในเรื่องความประณีตและสวยงาม ซึ่งในช่วงหลังชนเผ่ามิ่งได้เป็นที่รู้จักผ่านงานด้านปักผ้าและเขียนลายผ้าด้วยสีดั้งเดิม โดยกัญชงเป็นพืชพื้นบ้านที่มีความสำคัญกับวัฒนธรรมประเพณีของชาวมิ่งตั้งแต่เกิดจนตายและเป็นพืชที่ให้ประโยชน์หลักทางด้านสิ่งทอเป็นสำคัญ เรื่องเล่าความเป็นมาของลวดลายต่างๆของผืนผ้ามีหลากหลาย เช่น ลายเหรียญจะสื่อถึงรากเหง้าของเผ่ามิ่งที่มาจากทิวเขา ลายกางเขนที่เชื่อว่าจะช่วยต่อชะตาชีวิตให้กับผู้สวมใส่ หรือลายตาแพะที่สื่อถึงเรื่องชีวิตหลังความตาย (ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านชนเผ่ามิ่งบ้านแม่สาใหม่, 2560)

ประวัติตำบลแม่สา

ตำบลแม่สา ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอแมริม ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านศรีบุญเรือง บ้านท่าไคร้ บ้านแม่สาหลวง บ้านแม่สาน้อย บ้านคอนชัย และบ้านวาริธรรม (ท้องผาย

พัฒนา) เดิมชื่อตำบลท่าไคร้ เมื่อ พ.ศ. 2473 พระศรีวราอนุรักษ์ เป็นนายอำเภอแมริม พ่อขุนบรรเทิง เป็นผู้ปกครองตำบล เห็นว่าชาวบ้านใช้น้ำจากลำน้ำแม่สา มีความอุดมสมบูรณ์ใช้ในการเกษตรดี จึงให้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นตำบลแม่สา เดิมแยกหมู่บ้านเป็น 4 หมู่บ้าน สืบต่อกันมาจนปัจจุบันแยกเป็น 6 หมู่บ้าน (ไทยตำบล ดอท คอม, 2560)

พื้นที่

ตำบลแม่สา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอแมริม ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มทั้งตำบล เป็นแนวยาวจากทิศเหนือไปทิศใต้ มีลำธารไหลผ่านบางหมู่บ้าน มีวิวัฒนาการแบบป่าเขาถาวร เหมาะสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยแบบอิงบรรยากาศ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 31,368 ตารางกิโลเมตร

เขตพื้นที่

ทิศเหนือ ติดกับ ต.ริมใต้ อ.แมริม จ.เชียงใหม่

ทิศใต้ ติดกับ ต.คอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ริมใต้ อ.แมริม จ.เชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.แม่แรม อ.แมริม จ.เชียงใหม่

อาชีพ

อาชีพหลัก รับจ้าง รับราชการ ค้าขาย

สาธารณูปโภค

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 1,007 ครัวเรือน จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ 701 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ของจำนวนหลังคาเรือน

การเดินทาง

เดินทางโดยรถยนต์ ถนน โชนา จากอำเภอเมือง ประมาณ 12 กิโลเมตร

บัญชีครัวเรือน

บัญชีครัวเรือน เป็นการรวบรวมและบันทึกข้อมูลด้านรายรับรายจ่ายในชีวิตประจำวันของกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สา น้อย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบว่ารายจ่ายที่จ่ายไปในแต่ละวันเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นหรือไม่ มีรายจ่ายมากกว่ารายรับหรือไม่ มีเงินออมเท่าใด

การจดบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นการบันทึกรายรับรายจ่ายของครอบครัว รูปแบบของสมุดบัญชีมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับแต่ละครอบครัว เนื่องจากผู้ใช้ข้อมูลจากการบันทึกบัญชีครัวเรือนเป็น คนในครอบครัวเท่านั้น ซึ่งหากทุกครัวเรือนมีการบันทึกบัญชีอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ก็จะ สามารถช่วยให้ผู้จัดทำบัญชีได้ทราบตัวเลขรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงและหากนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการวิเคราะห์ตัวเลขรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้น จะทำให้ผู้บันทึกบัญชีตระหนักถึงการลดจำนวน

ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและเพิ่มการออมเงินให้มากขึ้น สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย ไม่มีปัญหาหนี้สิน มีความสุขกายสุขใจ และเกิดเป็นสังคมน่าอยู่ต่อไป (วาริพิน มงคลสมัย, 2552)

บัญชีต้นทุน

บัญชีต้นทุน เป็นการรวบรวมและบันทึกข้อมูลต้นทุน ค่าใช้จ่ายอื่น และรายได้ ของกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบกำไรขาดทุนว่ามีจำนวนเท่าใด ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (กมลทิพย์ คำใจ, 2556)

1. วัตถุดิบทางตรง หมายถึง ต้นทุนวัตถุดิบที่นำมาเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตผลิตภัณฑ์นั้น โดยตรงและสามารถกำหนดหรือสามารถคำนวณได้ง่ายว่าต้นทุนในการผลิตหนึ่งหน่วยเป็นเท่าใด เช่น การผลิตโต๊ะ วัตถุดิบทางตรง คือ ไม้ เป็นต้น วัตถุดิบที่วัดจำนวนที่ใช้ได้ไม่แน่นอนหรืออาจวัดได้แต่ก็เป็นส่วนประกอบเพียงเล็กน้อยราคาทุนไม่มากนัก เพื่อให้สะดวกจะถือเป็นวัตถุดิบทางอ้อม

2. ค่าแรงงานทางตรง หมายถึง ต้นทุนแรงงานที่อาจติดตามได้โดยตรงในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่กิจการต้องจ่ายให้คนงานที่ทำงานในโรงงาน เป็นค่าแรงที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้านั้นโดยตรง และสามารถคำนวณต้นทุนแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้าได้ว่าการผลิตแต่ละงานต้องใช้แรงงานคนกี่คน เป็นเวลาที่ชั่วโมง กี่นาที งานจึงจะเสร็จ ตัวอย่างเช่น การผลิตโต๊ะ 1 ตัว ต้องใช้เวลาเลื่อยไม้ ประกอบไม้ และทาสีไม้ จนเสร็จเป็นโต๊ะก็ชั่วโมง เมื่อคูณด้วยอัตราค่าจ้างแรงงานต่อชั่วโมงก็จะได้ต้นทุนแรงงานทางตรงของโต๊ะ 1 ตัว

3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต หมายถึง ต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิตถือเป็นต้นทุนแปรสภาพส่วนที่เสริมให้การผลิตสินค้าดีขึ้นหรือเป็นสินค้าสำเร็จรูป ค่าใช้จ่ายในการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบทางอ้อม และค่าแรงงานทางอ้อม เป็นค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมงาน เงินเดือนพนักงานทำความสะอาดโรงงาน เงินเพิ่มล่วงเวลา ค่าน้ำค่าไฟของโรงงาน เป็นต้น

ต้นทุนการผลิตทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ถือเป็นต้นทุนของสินค้า ส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร เช่น เงินเดือนพนักงานขาย ค่าน้ำค่าไฟของสำนักงานขาย ค่าน้ำมันรถของผู้จัดการฝ่ายขาย เป็นต้น ถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด (กฤติยา ยงวณิชย์, 2554)

เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่และประโยชน์ของการใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) เป็นปรัชญาที่แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1.1 กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

1.2 คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

1.3 คำนิยาม ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

1.3.1 ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป

และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

1.3.2 ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

1.3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (Self-immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

1.4 เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ดังนี้

1.4.1 เงื่อนไขความรู้ (Knowledge Conditions) ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

1.4.2 เงื่อนไขคุณธรรม (Moral Conditions) ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

1.5 แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม

2. ความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) และแนวปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ชี้นำหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่ แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมเฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐานกับแบบก้าวหน้า ได้ดังนี้

2.1 แบบพื้นฐาน ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่า มีที่ดินพอเพียงในการขุดบ่อเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว จากการแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำ จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นระดับครอบครัว อย่างไรก็ตาม แม้กระทั่ง ในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสม

2.2 แบบก้าวหน้า แบ่งเป็นความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร และความพอเพียงในระดับประเทศ ดังนี้

2.2.1 ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้ว ก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

2.2.2 ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจ สร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา การแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนา ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ที่สุดในที่สุด

3. ประโยชน์ของการใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องใหม่ (วัชรินทร์ คันทะชา, 2549) แต่คนไทยหลายคนอาจจะไม่เข้าใจ แม้จะได้ยินบ่อยและเหมือนจะเข้าใจมาตลอด ทุกคนล้วนแต่มองว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่น่ายกย่อง แต่เมื่อขาดความเข้าใจเสียแล้ว จึงยังมีนัยยะที่จะนำมาปฏิบัติจริง โดยเฉพาะในแวดวงธุรกิจ แทบจะนับรายได้ถึงองค์กรที่นำปรัชญาทางธุรกิจนี้มาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมชัดเจนเศรษฐกิจพอเพียงวันนี้จึงไม่ต่างอะไรกับของดีที่วางไว้บนหิ้ง หากเราสามารถแปลความเศรษฐกิจพอเพียงได้ตรงกัน กระทั่งส่งต่อความเข้าใจไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างสัมฤทธิ์ผล จะทำให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. รู้จักตัวเอง
2. รู้จักคู่แข่ง
3. พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ
4. มีความรอบคอบไม่ประมาท
5. มีระบบบัญชีที่โปร่งใสตรวจสอบได้
6. ได้รับความเชื่อมั่นจากสถาบันการเงิน
7. ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค
8. มีความสามารถในการแข่งขัน
9. มีความมั่นคงที่ยั่งยืนพึ่งพาตัวเองได้
10. มีความยืดหยุ่นพร้อมรับกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

แนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community-Based Research) มุ่งเน้นให้ “คน” ในชุมชนเข้าร่วมกระบวนการคิด ตั้งคำถาม วางแผน และทำวิจัยเพื่อหาคำตอบอย่างเป็นระบบ และเรียนรู้จากการทำงานวิจัยที่เป็นเชิงปฏิบัติการจริง (Action Research) เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการค้นหา “ข้อมูล” ก่อนทำมีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำ ก็จะมีการทบทวนความก้าวหน้า วิเคราะห์ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” เพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ทั้งหมดนี้ดำเนินการโดยชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็น “ผู้สงสัย” นั่นเอง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547)

งานวิจัยแบบนี้ไม่ได้เน้นที่ “ผลงานวิจัย” หรือ การค้นพบองค์ความรู้ใหม่หากแต่มอบ “กระบวนการวิจัย” เป็น “เครื่องมือ” ในการเพิ่มพลัง (Empower) ชุมชน ในการจัดการตามแผน เป็น

อีกแนวทางหนึ่งในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนได้ ด้วยมีเป้าหมายสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1. **คน (Man)** เป็นเรื่องของการสร้างคน การพัฒนาศักยภาพบุคคล (Human Resource Management) ในแง่การพัฒนาความคิด มโนทัศน์ วิสัยทัศน์ และกระบวนการทัศน์ใหม่ต่อการพัฒนาสังคม ที่มีพื้นฐานสอดคล้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการมองมนุษย์ทุกคนอย่างมีคุณค่า มีศักยภาพมากกว่าการยึดถือปัจเจกชนเป็นที่ตั้ง การมองเรื่องการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic Approach) มากกว่าการแยกส่วน ให้ความสำคัญกับการระดมความคิดเห็นร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร หรือให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้ความจริงอย่างเป็นเหตุผลการตัดสินใจมากกว่า การใช้ความรู้สึกส่วนตัว รู้จักการทำงานเป็นทีมรวม ไปถึงการพัฒนาขีดความสามารถในกระบวนการวิจัย (Research Process) เช่น การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis) การวางแผน (Planning) การประชุมอย่างมีส่วนร่วม (Participation Process) การบันทึกข้อมูล การจับประเด็นและการเชื่อมโยงข้อมูล การวิเคราะห์และการสรุปข้อมูล (Analysis and Conclusion) การจัดระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และการประสานศักยภาพภายนอกมาหนุนเสริมการทำงาน ซึ่งคนในที่นี่ไม่ได้หมายถึงเฉพาะชาวบ้านเท่านั้น แต่หมายรวมถึงนักวิชาการ นักพัฒนาเอกชน และข้าราชการในหน่วยงานของรัฐด้วย

2. **ความรู้** เป็นเรื่องของการสร้างสังคมความรู้แห่งอนาคต ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน หมายถึงกระบวนการตัดสินใจหรือดำเนินการใด ๆ ของท้องถิ่น สังคมและประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ความจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Knowledge-Based) และการมีส่วนร่วมจากทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มคนระดับรากหญ้า ไม่ใช่มาจากการใช้ความคิดเห็นส่วนตัวของคนบางกลุ่มในการตัดสินใจ หรือการทำการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของส่วนรวม โดยอาศัยอำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ขณะเดียวกันจะเป็นการสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นอย่างหลากหลายเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาท้องถิ่น และสังคม ตลอดจนเป็นการยกระดับความรู้สู่การสร้างแนวคิดทฤษฎีใหม่ๆ จากฐานราก (Grounded Theory) เพื่อเป็นต้นแบบในการศึกษาวิจัย และการกำหนดทิศทางการพัฒนาสังคมแห่งอนาคต

ดังนั้น แหล่งความรู้ใหม่ จึงไม่ได้มาจากตำราต่างชาติแต่เพียงแหล่งเดียว หากแต่จะมีส่วนผสมจากองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นพื้นฐานสำคัญจากการเรียนรู้ของสังคมทุกระดับผ่านกระบวนการศึกษา กระบวนการวิจัย และกระบวนการพัฒนาประเทศ และที่สำคัญเป็นกระบวนการที่สร้างความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแห่งการค้นหาคำรู้ความจริงของคน เนื่องจากความรู้ในความจริงเป็นความหมายใหม่แห่งความเท่าเทียมกันของคนในสังคมแห่งอนาคต เพราะเป็นที่มาของการรักษาผลประโยชน์และการได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตัวเอง ชุมชนและส่วนรวม

3. **เครือข่ายกับการเรียนรู้** เพื่อที่จะพัฒนาสังคมใหม่ให้เป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นการสร้างสังคมแห่งความจริงที่มีความเป็นเหตุเป็นผล เป็นสังคมแห่งการค้นหาและค้นพบความรู้ความจริงอย่างมีส่วนร่วมจากกลุ่มคนอันหลากหลายทั้งในกระบวนการศึกษารวบรวมข้อมูล การวิพากษ์วิจารณ์ การหาข้อสรุป และการตัดสินใจ โดยเน้นการพัฒนาจากฐานข้อมูลท้องถิ่นของคนท้องถิ่น และโดยคนท้องถิ่นอย่างหลากหลายเป็นสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การหนุนช่วยระหว่างกัน มีการดึงศักยภาพที่หลากหลายจากชาวบ้าน นักวิชาการ นักพัฒนาเอกชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาหนุนเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ รวมทั้งมองเป้าหมายส่วนรวมมากกว่าเป้าหมายของบุคคลและคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างและข้อขัดแย้งอันเกิดจากข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ในกระบวนการพัฒนาของแต่ละองค์กรและหน่วยงาน

4. **หน่วยจัดการความรู้ที่เป็นอิสระ** เพื่อให้เกิดกลไก/ กลุ่มคนท้องถิ่นที่สามารถจัดสรรหรือยกระดับความรู้ โดยการนำความรู้ต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ในท้องถิ่นมาสังเคราะห์ร่วมกับผู้รู้ นักวิชาการในพื้นที่ ไปพร้อม ๆ กับประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ภาคิพันธ์มิตรต่าง ๆ ในท้องถิ่นทุกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัยและพัฒนา ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ เพื่อนำความรู้ต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนพูดคุย สู่การกำหนดทิศทางงานวิจัยและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการผสมผสานกับองค์ความรู้จากภายนอก อันจะนำไปสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งในอนาคต ทั้งนี้ กลไก/กลุ่มคนท้องถิ่นเหล่านี้ จะต้องเป็นอิสระจากพันธนาการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางอำนาจ การครอบงำจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นการพึ่งพิงความรู้ ความคิด ด้วยกระบวนการสร้างความรู้สู่การแก้ปัญหา และสามารถรับใช้สังคมอย่างแท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น เศรษฐกิจพอเพียงกับงานวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบัญชี ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงกับงานวิจัย

การวิจัย “การน้อมนำแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติ ในสถาบันราชภัฏ” (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2544) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ เพื่อรวบรวมแนวคิดเรื่องทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ และเพื่อสำรวจการน้อมนำแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติของสถาบันราชภัฏและหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้ง เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักการทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สถาบันและชุมชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารร่วมกับการศึกษาดูงานและการศึกษาสำรวจการปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎี

ใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยงานต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า แนวพระราชดำริ พัฒนาการจาก “ความพอเพียง” ในความหมายว่าพออยู่พอกิน พอควร มีความสุข ไปสู่ “พอมีพอกินเป็นขั้นที่หนึ่ง ขึ้นต่อไป ให้มีเกียรติยืนขึ้นด้วยตนเอง ขั้นที่สาม ให้นึกถึงผู้อื่น” ปรากฏเป็นรูปธรรมในทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ตามลำดับ จนบรรลุสัมฤทธิ์ผลเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน และเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า โดยใช้หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่อง ทฤษฎีใหม่ บนความสามัคคี ความร่วมมือ ความขยัน อดทนและความปรารถนาดีต่อกัน การปฏิบัติตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยให้ประเทศเจริญได้

ก่อนปี พ.ศ. 2535 การดำเนินการกิจการฝึกหัดครูในภูมิภาคต่าง ๆ ของกรมการฝึกหัดครู โดยเฉพาะ โครงการฝึกหัดครูชนบท เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างพื้นฐานความเข้มแข็งให้กับ ชุมชน เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาครอบครัว และพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนา ชนบทที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นการปฏิบัติภารกิจที่สอดคล้องแนว พระราชดำริทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงโดยธรรมชาติ

หลังจากได้รับพระราชทานนามราชภัฏและตราสัญลักษณ์ประจำพระองค์ บทบาทของ วิทยาลัยครูปรับเปลี่ยนเป็นสถาบัน อุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันราชภัฏทุกแห่งได้น้อม นำแนวพระราชดำริเป็นปรัชญานำทางในการปฏิบัติงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้งใน สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และสถาบันราชภัฏทุกแห่ง

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏได้น้อมนำ แนวพระราชดำริไปสู่การปฏิบัติ โดยการก่อตั้งศูนย์ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตามแนวพระราชดำริ การนำปรัชญาการพัฒนาท้องถิ่นมา เป็นปรัชญาหลักประจำสถาบันราชภัฏและการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา การอัญเชิญแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติให้ เกิดผลอย่างต่อเนื่องนี้ นับเป็นบทบาทที่สำคัญที่มีส่วนทำให้ท้องถิ่นห่างไกลทั่วประเทศไทย ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสอดคล้องกับพระราชประสงค์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏมีนโยบายอัญเชิญแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว เรื่องทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการไว้ในรายวิชาต่าง ๆ และวิชาการศึกษา ทั่วไป ทั้งหลักสูตรศิลปศาสตรครุศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และหลักสูตรปริญญาโท สาขา บัณฑิตและมหาบัณฑิตที่จบจากสถาบันราชภัฏเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี และแนว พระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากที่สุด ทำให้บัณฑิตและมหาบัณฑิตจากสถาบัน ราชภัฏเป็นที่ยอมรับว่า มีความเชี่ยวชาญการทำงานในท้องถิ่น

รายวิชาในหลักสูตรของสำนักงานสภาพัฒนาการศึษา ซึ่ง มีแนวพระราชดำริ เรื่องทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียง สอดแทรกอยู่ได้แก่ วิชาวิถีไทย ความจริงของชีวิต วิถีโลก เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทางเลือก ชีวิตและสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน ทฤษฎีการพัฒนาชาติ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเอง การพัฒนาแบบยั่งยืน ทฤษฎีและหลักการพัฒนา ชุมชนกระบวนการพัฒนาชุมชน และอื่น ๆ อีกมาก การอัญเชิญแนวพระราชดำริในองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาไว้ในคำอธิบายรายวิชาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่า สำนักงานสภาพัฒนาการศึษาตระหนักในความสำคัญมีความจงรักภักดี และด้วยความมุ่งมั่นที่จะ พัฒนาท้องถิ่นไทยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงได้มีการผลักดันให้สถาบันราชภัฏทุกแห่ง ประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริอันทรงคุณค่า โดยการถ่ายทอดความเป็นศาสตร์ และความเป็นเลิศแห่ง กระบวนการพัฒนาสังคมให้แก่บัณฑิตของสถาบันราชภัฏซึ่งเป็นปัญญาชนที่มีความสำคัญต่อการ พัฒนาท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การก่อตั้งศูนย์ศึกษาพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ตามแนว พระราชดำริในสถาบันราชภัฏทุกแห่ง เป็นความพยายามที่จะศึกษา รวบรวม และมีส่วนร่วมใน การศึกษาซึ่งกัน และกันระหว่างสถาบันราชภัฏกับชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการเป็นวิทยากร ศึกษา วิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้น ไปพัฒนาร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในลักษณะพหุภาคี กระตุ้นให้หน่วยงานต่าง ๆ เกิดการพัฒนา โดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง สภาพการณ์ ดังกล่าว ทำให้ชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ เกิดการตื่นตัว ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นต่อแนว พระราชดำริ เรื่องทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นเป็นลำดับ

การนำปรัชญาการพัฒนาท้องถิ่นมาเป็นปรัชญาหลักประจำสถาบันราชภัฏทุกแห่งเป็นการ ดำเนินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงนำแนวพระราชดำริไป ทดลองปฏิบัติจนเป็นผลในหลายพื้นที่ เป็นที่ประจักษ์ในหมู่พสกนิกรทั้งชาวไทยและต่างประเทศ การดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาทขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของสถาบันราชภัฏทำให้เกิด การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริและท้องถิ่น ในลักษณะการศึกษาดูงานการทดลอง การ พิสูจน์ทฤษฎีเชิงสาริต การศึกษารวบรวม และค้นคว้าวิจัย ยังผลให้วงวิชาการพัฒนาของประเทศไทย มีแนวทางในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ นั้น มีการค้นพบแนวทางการสร้างอำนาจ และความเป็นปึกแผ่นให้แก่ระบบเศรษฐกิจไทยชัดเจน ยิ่งขึ้น

การเปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาของสถาบันราช ภัฏเพชรบุรี เป็นความพยายามผลักดัน ให้มีการศึกษาแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยละเอียดลึกซึ้ง โดยสถาบันราชภัฏมีความมุ่งหมายจะให้ เป็นศาสตร์

พลังของแผ่นดินเพื่อผลิตนักพัฒนาที่จะดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาท สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจึงส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาขึ้นจนเป็นผลสำเร็จ และได้ทำการเปิดสอนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2542 นับเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงแห่งแรก ที่เปิดสอนหลักสูตรเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาประเทศอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างจริงจัง แสดงให้เห็นว่าสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏมีการศึกษาค้นคว้าวิจัย และน้อมนำไปสู่การประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่กระจายอยู่ทั่วประเทศไทย

แนวทางการน้อมนำแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้พัฒนาคน พัฒนาสถาบัน และพัฒนาชุมชน สถาบันราชภัฏควรดำเนินกลยุทธ์สู่ความสำเร็จด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การทำงานให้มุ่งสู่อุดมการณ์ร่วมกันในความเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่ชุมชนในเขตความรับผิดชอบเป็นเป้าหมายหลักของการปฏิบัติงาน และเชื่อมโยงกันทั่วประเทศเป็นการพัฒนาร่วมกันทั้งระบบ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบัญชี

วัตถุประสงค์ของการบันทึกบัญชี คือ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงานของกิจการ ให้ข้อมูล ในการบริหารงานและตัดสินใจแก่ผู้บริหารของกิจการ นอกจากการบัญชีมีความสำคัญทางด้านธุรกิจแล้วยังสามารถนำการบัญชีมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย โดยมีการนำการบัญชีมาประยุกต์เพื่อเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเรียกว่า “บัญชีครัวเรือน” สำหรับการบันทึกรายรับและรายจ่าย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้จัดทำคือ ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดการประหยัดและการออม และในที่สุดจะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างยั่งยืน (ภัทธา เรื่องสินภิญญา, 2554)

การผลิตผ้าทอพื้นเมืองระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน ในเขตอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ที่ใช้ได้แก่ เส้นด้าย การผลิตจะผลิตด้วยมือ ปัญหาของผู้ผลิตผ้าทอพื้นเมืองระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน คือราคาจำหน่ายมักจะไม่ยุติธรรม เนื่องจากถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง (พิชญานันท์ อมรพิชญ์, 2554)

ภูมิปัญญาวัฒนธรรมและการใช้ประโยชน์จากและการใช้ประโยชน์จากเส้นใยของกัญชงของชนเผ่า มีการใช้ลำต้นมาลอกเปลือกออกจากต้น แล้วนำมาต่อให้ยาวแล้วม้วนให้เป็นเส้น ก่อนนำไปต้มในน้ำเดือดที่ผสมกับขี้เถ้าเพื่อให้เกิดการนุ่มและเหนียวก่อนนำมาถักทอเป็นวัสดุสำหรับผ้าใยกัญชง ซึ่งตลาดหลักของเส้นใยกัญชงในปัจจุบันคือ ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเส้นใยที่ใช้ในการทำเสื้อผ้า และทำเยื่อกระดาษ เส้นใยกัญชงที่นำมาถักทอเป็นเส้นใสนั้นได้รับความนิยมมาก และยังสามารถชักด้วยเครื่องชักผ้าได้ โครงสร้างของเส้นใยทำให้ผ้าที่สวมใส่เย็นสบายในฤดูร้อน อบอุ่นสบายในฤดูหนาว และมีคุณสมบัติของเส้นใยที่แข็งแรงกว่าผ้าฝ้าย ดูดซับความชื้นได้ดีกว่าไนลอน อบอุ่นกว่า

ลินิน ทั้งยังเบาสวมใส่สบาย จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เส้นใยกัญชงเริ่มเข้ามาเป็นคู่แข่งที่สำคัญของตลาดเส้นใยธรรมชาติ ในอนาคตทรัพยากรพืชเส้นใยของประเทศจะขาดแคลนมากขึ้น กัญชงจะอาจเป็นพืชทดแทนแก้ไขปัญหานี้ได้ (สุรพล นธการกิจกุล, 2554)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ของการพัฒนาอาชีพทอผ้าไหม ตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (สมโชค เณตระการ และคณะ, 2560) พบว่าชุมชนที่กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมตั้งอยู่ทั้งหมด มีประวัติความเป็นมา และมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทอผ้าไหมสู่รุ่นลูกหลานทั้งสิ้น

จากการศึกษาต้นทุนการผลิตผ้าเกาะยอ พบว่าส่วนใหญ่ของต้นทุนการผลิตเป็นค่าวัตถุดิบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.85 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่ต้องซื้อจากภายนอก ทำให้เกิดปัญหาบางประการ คือ ราคาวัตถุดิบสูง คุณภาพไม่ตรงตามที่ต้องการ ต้นทุนการผลิตที่รองลงมา ได้แก่ ค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 44.22 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยค่าแรงงานตั้งแต่ก่อนเริ่มทอผ้า คือ ค่าแรงในกระบวนการเตรียมเส้นด้าย เพื่อเตรียมไว้ใช้ในการทอผ้า แรงงานในการทอผ้า และแรงงานในการเก็บดอก แต่แรงงานในการทอผ้าส่วนใหญ่จะใช้แรงงานภายในครัวเรือนเป็นหลัก ในด้านกระบวนการผลิต ผู้ผลิตส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งปริมาณผลผลิตหรือต้นทุนการผลิตจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการผลิต ราคาวัตถุดิบ อำนาจต่อรอง เป็นต้น (ฉัฐวณี ยมโชติ, 2560)

สรุปได้ว่าการนำการบัญชีมาประยุกต์เพื่อเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเรียกว่า “บัญชีครัวเรือน” จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้จัดทำคือ ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดการประหยัดและการออมและในที่สุดจะสามารถแก้ไขปัญหานี้สินได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะแบ่งเป็นค่าแรงงาน วัตถุดิบ และค่าใช้จ่ายอื่น